

TAVKİRARLILAR TARİHİ VE KÜLTÜRÜ

Ek Kitapçık

Kabileler

**Kabileler ile ilgili (sayfa 103 ve 104)
yeniden düzenleme, sonradan tespit edilen
diğer eksiklikler, gelen görüşler/eleştiriler
ve yazarların değerlendirmesi**

Tespit ettiğimiz diğer sülaleler/aileler (yeniden düzenleme)

- **Malê Şavikon:** Şavon (Şavık) ile başlar. Soyadları Yüksel, Tilki ve Kamiloğulları'dır.
- **Malê İshakon:** Soyadları Yüksel'dir.
- **Malê Şaron:** Şaro ile başlar. Soyadları Çiftçi'dir.
- **Malê Kulisiyon:** İrbom (Ganaci-lakap), Aldon (lakap) ve Mahap (Xınız-lakap) kardeşler ile başlar ve bu üç aile Kulisin'leri oluşturur. Ganaci ile Aldon ailelerin soyadları Alagöz'dür. Mahap (Xınız)'ın Soyadları Marangoz'dur.
- **Malê Bavon:** Soyadları Baba'dır.
- **Malê Kami Kuro:** Soyadları Karaişik'tir.
- **Malê Madon:** Soyadları Bahçeci ve Kurmay'dır.
- **Malê Quron:** Ale Qurê ile başlar. Soyadları Kurt ve Arıcıoğlu'dur.
- **Malê Gulon:** Hacolli (Piri) ile başlar. Soyadları Soysüren, Yurt, Al veYeşilkale'dir.
- **Malê Deda:** Hasan Dede ile başlar. Soyadları Öz'dür.
- **Malê Macıran:** Xumar'ın babası Süleyman Usta'nın yanında getirdiği Hüseyin ile başlar. Soyadları Akgül'dür.
- **Malê Hope:** Şahin'i Hope ile başlar. Soyadları Hoplar'dır.

Malê Şeron

Şar, Şer'den (kavgadan) gelmedir. İbrahim Yüksel'e göre; Şaro, Pazarcık bölgesindeki Ağcon (Göynük) köyündeki Tapo Ağa'nın hizmetkarı iken, köyde bir kadın kaçıtır ve saklanmak ister. Ama Tapo Ağa'nın korkusunda Şaro'yu hiçbir köy kabul etmez ve bizim köye gelir. Asıl adı Halil olup, gençliğinde çok fazla kilolu olduğu için "şişman" anlamına gelen "Tapo" ismiyle anılan Sinemilili ileri gelenlerinden Tapo Ağa, Şaro'nun iade edilmesi için haber gönderir, ama bizim köylüler, "Madem Tapo tehdit ediyor, bize sığınan bir kişiyi vermeyiz" diyerek, korkak olmadıklarını kanıtlamak için Şaro'yu koruyarak, iade etmezler. Bir başka kaynağa göre ise, Şaron, aslen Pazarcık Sinemilili köylerinden Ağcon (Göynük)'dan olup, Gölbaşı ilçesinden İbrahim Ağa'ya kahvecilik hizmeti görmek için köye gelmiştir.

Malê Madon

Madon kabilesi, Arguvan'nın Sığırcı köyünden gelip şu anki Yazıevler dediğimiz alana yerleşmişler. Bazı akrabaları Doğanşehir'e bağlı Beğere köyü sınırı içinde yer alan Kırmızı Dere'de oturuyorlar.

Kabileler ile ilgili şu ana kadar bize ulaştırılan bilgiler:

Malê şavikon ve İşhakon

Bu kabilelerin, ilk şukur'un oğullarından biri olan şukur'dan oluşuyor. Konu hakkında Hasan Yüksel aşağıdaki bilgiyi gönderdi:

şahindal ve Yüksel Kabilesinin birbirinden ayrılışı

“Keban'dan Tavkırar'a gelen şukur'un üç oğlu olur. Bunlar; şukur, İbrahim, ve şavon'dur. Zamanla aileler büyüyüp genişleyince, hem ekonomi hem de manevi olarak sıkıntılar yaşarlar. Bu yüzden aile büyükleri oturup ayrılmaya karar verirler. şavon zaten kendi ailesiyle ayrı yaşıyordu. Diğer iki kardeş bundan sonra şahindal ve Yüksel sülaleleri olarak anılır.

Tabi ayrılma sürecinde elden edilen ekonomi, mal ve toprakları paylaşmak zorunda kalırlar. şahindal sülalesine (hayvan) yani koyun sürüsü pay olarak verilirken, Yüksel sülalesine ise elde ettikleri arazi verilir. Söğütlü Çayından Tapkıran Mezarlığına kadar uzunluğu ve Öorme Deresine (Bını İşkafte) kadar da genişliği olan arazi bu kabileye aitti. O zamanlar arazinin geliri fazla olmadığı için bayağı borçlanırlar.

Diğer taraftan da şahindal sülalesi, Ramo şahin öncülüğünde sürülerini iyi değerlendirip ekonomik durumlarını düzeltirler. Bu arazileri borç karşılığında Yüksellerden alırlar. Böylece şahindaller hem arazi hem de sürü varlığı bakımında söz sahibi olurlar. İşte bundan dolayı Ramo şahin'e”Ağa” derler. Halbuki Tavkırarlıların ağası, Topali Kabilesinde soyadları Tosun, Yeşil ve Özkan olan sülalelerdir.

şukur Kabilesini oluşturan sülaleler şunlardır:

şukur ve İbrahim amca çocuklarıdır.

şukur'dan oluşan sülaleler:

şukur'un oğlu İşhak'tır. İşhak'ın çocukları İbrahim (Hırık) ve Sim'dır.

İbrahim (Hırık)'in çocukları; İbrahim (Tomız), Hasan (Pizo) ve Atun'dur.

Sim'in çocukları; şukur, İbrahim, Usık ve Hasan'i Sımme (Hasan Efendi)'dir.

şukur'un çocukları; Yusuf ve şuko'dur.

İbrahim'in çocukları; Halil (Tomo) ve İsmail (Titirmon)'dir.

Usık'ın çocukları; Halil, Hasan, Mulali ve İbrahim'dir.

Hasan'ın çocukları; sadece Zaynel'dir.

İşhak'tan gelen bütün ailelerin soyadları Yüksel'dir.

İbrahim'den **oluşan** sülaleler:

İbrahim'in oğlu Delibeg'dir. Delibey'in oğlu Kırrık'tır.

Kırrık'ın çocukları; Ramo Ağa, İbrahim (Mışko) ve Hasık'tır.

Malê Oluyan (lakap); Hasık , Kisto ve Momo'dan oluşur.

Malê İvişan; Husık, Cıvo ve Cuco'dan oluşur.

Malê Kajon; Zuto (Hasan) ile başlar. Zuto (Hasan)'nun çocukları ; Zuto (Hasan), Mehmedali, Hüseyin ve İvo'dur.

Bu ailelerin soyadları Şahindal'dir.

Malê Masonan; İbrahim (Mason) ile başlar. Soyadları Soysüren'dir.

Malê Zomatyon;Kulisiyon, Ganaci ve Aldon olup, soyadları Alagöz'dür.

Xınizon'ların soyadları ise Marangoz'dur.

Her ne kadar Şahindal sülalesi, Yüksel sülalesini kendilerinden etmeseler de, tarihi gerçekler gösteriyor ki bu iki sülale aynı kökten olduğu bir gerçektir. Günümüzde aynı anne ve babadan doğan iki kardeş dahi birbirini tanımazken, kaldı ki yüzyıllar önce birbirinden ayrılmış iki sülale hakkında değişik anlatımlar olabilir, ama gönül ister ki bu kırıcı ve aşağılayıcı olmasın ve saygı duyulsun”

Büyük Şavon'dan oluşan sülaleler:

Şavon'un oğlunun adı bilinmiyor. Bunun da adı Şavon olabilir.

Çocukları, Hasan'e Şavikon ve Husık'e Şavikon'dur.

Hasan'e Şavikon'un çocukları Ahmet (Hemad'i Cure), Husık ve Kamık'dir.

Husık'i Şovikon'un çocukları / Hasan (Hasık'i Şavikon, İbrahim (Hulı İbrahim), Ahmet (Bozdağ), Komık ve Usık'tır.

Ahmet (Hemad'i Cure)'in çocukları Ali, Hüseyin ve Kamil (Toto Kamil)'dir.

Hulı İbrahim evlenmeden ölmüş.

Bu ailelerin soyadları Yüksel olup, sadece Ahmet (Bozdağ) soyadını Tilki olarak değiştirdi.

Kamık'ın çocukları Ramazan ve Seyid olup, Soyadlarını Kamiloğlu olarak değiştirdiler.

Şawlat Kabilesinden Hasan Arslan'dan gelen bilgi:

”Kitapta Kırges ile ilgili bilgilere göre, Devriş'i Devrişon ve Momadi Kıçone kısmı ile bağlantı kurulamadığı için eksik kalmıştır. Kırges, Malê Dervişan'ların başı değil, Kırges'in babası Devriş (Devriş'i Pir) babadır. Devriş'i Pir, büyük olasılıkla Malê Gamiron'ların başı Momad ile kardeşdir. Aslında iki tane Şawlat vardır. Şawlat'lar oğul ya da (büyük olasılıkla) Momad'ın oğlu torun

Şawlat'la başlar, ki bunlar da Devrişon ve Gamiron'lardır. Mıdon ve Goğçon ilk Şawlat'tan ayrılırlar. Bunlar da ilk Şawlat'ın çocukları olmalıdır.

Özet olarak;

İlk Kırges: Devriş'i Pir'in oğlu olup, Karahasanlıları bugünkü Tavkırar topraklarından uzaklaştıran şahıstır. Yani Karahasanlıların harmanını Şawlat'ın evine götürülme emrini veren Devriş'i Pir olup, bu da ya Kırges'in babası ya da dedesidir. Kısacası, halk arasında hâlâ anlatılan o meşhur anekdotlarda adı geçen kahramandır.

İkinci Kırges: Tavkırar ve yöre halkının Koçgiri isyanında zarar görmeden çıkmasını sağlayan şahıstır. Devriş'i Devrişon ile Kırges aynı kişiler değildir. Devriş'i Pir, Kırges (Devriş), Devriş'i Devrişon (Devriş Arslan), farklı kişiler olup, üçü de Tavkırar tarihinin en önemli kişileridir.

İkinci Kırges ölünce kardeşi Alık'ın oğlu Hüseyin, onun eşiyle evlenir. Hüseyin'in bir oğlu ve bir kızı olur. Kızının adı Mercan, oğlunun adı da Devriş'tir. Devriş, Kayseri bölgesinde dergahlarda eğitim alır. Aldığı iyi eğitimle toplumda saygınlık kazanır. Sülalenin adı Devrişon olduğu için kendisine Devriş'i Devrişon denilir. Devrişon'lar aslında Gamırlardan ayrıldılar.

Sadece mal paylaşımı olarak ikinci Şawlat'ın hayvanları miras olarak Gamiron'a (Momad'a), tarlaları da Devriş'i Pir'e verilir. Devriş'i Pir ile oğlu Devriş (ilk Kırges)'in evleri yan yana olduğundan bu evlerden bahsedilirken Malê Devrişon (Devrişlerin Evleri) diye bahsedilirdi. Böylece sülale Devrişon'lar olarak anıldı. Momad'ın hayvanları ölünce Gamır lakabı verildi, sonradan sülale Malê Gamiron adını aldı”.

Kabileler ile ilgili sonradan tespit edilen diğer eksiklikler

Bu çalışmayı yaptığımız 5 yıl boyunca bizi en çok yoran, düşündüren ve tabiri caiz ise rüyalarımızı kaçıran, ama çok titiz davranarak yazdığımız, "Kabileler" bölümü oldu. Buna rağmen, bazı sülaleleri, ilk gelen 7 kabilenin altına yerleştirmede çok zorlandık ve bunları ayrı bir başlık altında yazmak zorunda kaldık. Bunu yaparken, kesinlikle saha çalışmalarında elde ettiğimiz bilgiler içinde akla en uygun olanları not ettik ve bunları da, "ilginç tespitler" başlığı ile sıralamanın sonuna ekledik.

Zaman zaman hiçte akla uymayan anekdotlar dinledik, ama mantıklı bulmadığımız için dikkate almadık. Bu yüzden kitapta yazdığımız her kelime, saha çalışmasında elde ettiğimiz bilgilerden ibarettir. Ama kitap piyasaya çıkar çıkmaz, sülaleler hakkında yazdıklarımızın, okuyucularımız tarafından ikna edici olmadığını farkettilik. Bu yüzden, bu ekteki bilgileri siz değerli okuyucularımızla paylaşmak istedik.

Sadece kitabın bir bölümünü inceleyerek, bu sıralanan ailelerinin çoğunun Tavkiralı olmadığını düşünmek yanlıştır. Kabileler kısmını anlamak için kitabın 33,34, 94, 104 ve 162'inci sayfalarını bir bütün olarak değerlendirmek gerekir diye düşünüyoruz. Sayfa 33 ve 34'te belirttiğimiz gibi, Elbistan'daki Tavkiralıların, Topkiran köyünden ayrılıp Elbistan'a gelişleri, sadece "Dört kardeş, bir bacının" hikâyesi olmadığı tezini savunuyoruz. Keban'da aldığımız bilgilere göre, köy üç defa boşalmış ve en az 60 ailenin köyden ayrılmış olduğu tahmin ediliyor. Mesela Karahasanlılar ile yapılan ilk kavgada Fatali, oğlu Hasan'ı 10-12 yıl sonra yardım için geri gönderir, ama bu yardıma kimlerin geldiği bilinmiyor. Bu da gösteriyor ki, "sonradan geldi" dedikleri sülaleler de Tavkiralıların kurucu unsurlarıdır.

Keban (Madon)'da ayrılıp Tohma Çayı kenarında konakladıklarında, muhtelif sebeplerden (mesela bkz. s.33 vukuat olayı) dolayı birbirinin izini kaybedip Doğanşehir'in bazı köylerine yerleştikleri, ama ilk gelenlerin bugünkü yere konaklandıklarını öğrendikten sonra, Münehüyük köyünün kuruluşunda olduğu gibi, dağılmış olanlar değişik tarihlerde ayrı ayrı yerlerden gelerek Tavkiralı oldu. Tezimizi de bu şekilde yazdığımız halde, sonradan gelenlerin kendilerini Tavkiralı olmadığını hissetmeleri doğru değildir. Bu sülalelerin çoğunun da Tavkiralı olduğunu sayfa 94'te vurgulamışız.

Kanaatimize göre, Malé Şeron, Malê Macıran, Malé Hopé ve Malé Deda dışındaki aileler - her ne kadar sonradan gelmişlerse de - Tavkiralı kökenlidirler. Zaten Malé Gulon, Madon (Keban)'da iken komşulardı. Malé Madon ise, ya akraba ya da Tohma Çayı kenarında iken birbirleriyle yakınlaştılar.

Kitapta bazı yanlışlıklar, hatalar ve hatta eksiklikler olduğunu, kitabı yayınladıktan hemen sonra fark ettik. Soyadlarını yazarken, aynı sülaleye ait sonradan değiştirilen soyadlarını yazmayı unutmuşuz. Mesela, Fişon'lar ise "Üzüm", "Akış", "Yücel" ve "Kış" soyadlarını kullanıyorlar. Malé Salmoni Rame'nin soyadı sadece "Kaynar" olarak yazılmış, ama doğrusu "Kanar" ve "Öz"dür.

Şu ana kadar tespit edilen Dizgi-Baskı hataları

Şu ana kadar tespit edilen dizgi-baskı hataları. Bunların bir kısmı gözden kaçmış, bir kısmı da dizgi-baskı esnasında meydana gelmiştir.

- S. 13'te "**E llerine**" olarak yazılmış, doğrusu "**Ellerine**" olacaktı.
- S.19'da "**rolaldı**" olarak yazılmış, doğrusu "**rol aldı**" olacak.
- S.19'da "**yeraldı**" olarak yazılmış, doğrusu "**yer aldı**" olacaktı.
- S.24'de "**ak**" olarak yazılmış, doğrusu "**akla**" olacaktı.
- S.27'de "**dağeteklerini**" olarak yazılmış, doğrusu "**dağ eteklerini**" olacaktı.
- S.30'da "**olmuşsade**" olarak yazılmış, doğrusu "**olmuşsa da**" olacaktı.
- S.41'de "**ortya**" olarak yazılmış, doğrusu "**ortaya**" olacaktı.
- S. 47'de "**ygulamalardan**" olarak yazılmış, doğrusu "**uygulamalardan**" olacaktı.
- S.78'de "**sağlanıyor**" olarak yazılmış, doğrusu "**sağlanıyor**" olacaktı.
- S. 101'de "**Malê Hacan**" olarak yazılmış, doğrusu "**Malê Hacon**" olacaktı.
- S. 103'te "**Malê Havon**" olarak yazılmış, doğrusu "**Malê Quron**" olacaktı.
- S. 104'te "**dedğimiz**" olarak yazılmış, doğrusu "**dediğimiz**" olacaktı.
- S.128'de "**Münehüyükülürin**" olarak yazılmış, doğrusu "**Minehüyükülürin**" olacaktı.
- S. 129'da "**hastaydır**" olarak yazılmış, doğrusu "**hastaydı**" olacaktı.
- S. 130'da "**dereler**" olarak yazılmış, doğrusu "**dereleri**" olacaktı.
- S. 132'de "**hapse**" olarak yazılmış, doğrusu "**hapiste**" olacaktı.
- S. 141'de "**Sütçüi**" olarak yazılmış, doğrusu "**Sütçü**" olacaktı.
- S. 142'de "**düşünerek**" olarak yazılmış, doğrusu "**düşünülerek**" olacaktı.
- S. 159'da "**öptü baldız**" olarak yazılmış, doğrusu "**öptü diyen baldız**" olacaktı.
- S. 181'de "**etmis**" olarak yazılmış, doğrusu "**etmiş**" olacaktı.
- S. 195'de "**Kavakatepe**" olarak yazılmış, doğrusu "**Kavaktepe**" olacaktı.
- S. 204'te "**Hevhevek = Çakal**" olarak yazılmış, doğrusu "**Hevhevek = İbibik**" olacaktı.
- S. 205'de "**Halep Salna Malêrinde**" olarak yazılmış, doğrusu "**Halep SalnaMalêrinde**" olacaktı.
- S. 210'da "**ilgili Tavkirar tırpancılar anlatılmamıs..**" cümlesi fazlalık olup, kaldırılması unutulmuş.
- S. 212'de "**kaybederl**" olarak yazılmış, doğrusu "**kaybederler**" olacaktı.
- S. 227'de "**mula Soysüren (...)**" olarak yazılmış, doğrusu "**Mulla Soysüren (Mille Masen)**" olacaktı.
- S. 230'da "**adece**" olarak yazılmış, doğrusu "**sadece**" olacaktı.
- S. 243'te "**söylenirdir**" olarak yazılmış, doğrusu "**söylenirdi**" olacaktı.
- S. 264'te "**oynana**" olarak yazılmış, doğrusu "**oynanan**" olacaktı.
- S. 294'te "**Tavkira'dan**" olarak yazılmış, doğrusu "**Tavkirar'dan**" olacaktı.
- S. 324'te "**1990'lu**" olarak yazılmış, doğrusu "**1990'lı**" olacaktı.
- S. 324'te "**kendileri inandırdı**" olarak yazılmış, doğrusu "**kendilerini inandırdılar**" olacaktı.
- S. 337'te "**Katlamı**" olarak yazılmış, doğrusu "**Katliamı**" olacaktı.
- S. 337'te "**Nuhak**" olarak yazılmış, doğrusu "**Nurhak**" olacaktı.

Araştırma Kitabı hakkında yazarların değerlendirmesi

Bizler, uzun soluklu bir saha çalışmasından sonra, konu hakkında elde ettiğimiz verileri kitap haline getirerek, kamuoyu ile paylaşp, halkımızın da takdirine ve tartışmasına sunduk. Bu kitap, Tavkiralıların tarihi ve ayrıca bölgedeki Kürt-Alevi kültürü ile ilgili yazılmış ilk kitaptır.

Çok özen gösterdiğimiz halde, her araştırma kitabında olduğu gibi elbette ki eksiklikler ve hatalar da vardır. Bu gayet normaldir ve bu yüzden bizler, “en mükemmelini yazdık” demedik, demiyoruz. Çünkü spesifik bir konu hakkında yazılmış araştırma kitaplarının ilki, mutlaka eksiklikleri ile çıkar, ama aynı konu hakkında yazılan bir sonraki kitap daha doyurucu olur. Bu yüzden, daha iyisini yapmak için her türlü yapıcı eleştiriyi çok önemsedik ve hâlâ önemsiyoruz.

Bu kitabın yazarları olarak beklentimiz, bilinmeyen tarihimizi ve kültürümüzü ilk defa işleyen bu kitaba halkımızın sahip çıkmasıydı. Maalesef gel gör ki, şu ana kadar umduğumuzu bulamadık, ama şuna inanıyoruz ki, genç kuşağımız, verdiğimiz bu emeğe sahip çıkarak, gelecek kuşaklara daha iyisini yapmaları için bu kendilerine ön bir çalışma olur.

Bize yöneltilen bazı eleştirilere açıklama

Bu kitapta en çok konuşulan, kabileler kısmında yer alan anekdotlardır. Saha çalışmasında tespit ettiğimiz bu ilginç notları, bu şekilde sizlerle paylaşarak, geçmişimiz ile ilgili bilgisi olan kişilerin o kabileler hakkında ne düşündüğünü de paylaşmaktır. Birilerinin ileri sürdüğü gibi, masa başında oturup yazılmış hiçbir kelime kitapta yer almıyor. Bu notlarla ilgili de her türlü yazılı, sözlü ve görsel arşivimiz vardır. Bu notlar, kanun değildir, ayet değildir ve herkes de katılmak zorunda değildir. Aynı zamanda bu kitap, kutsal bir belge de değildir. Bunlar, sadece sahada tespit edilen anekdotlardır.

Hal böyle iken, bu anekdotlardan dolayı çok afaki görüşler ve ithamlarla karşılaştık. Birçok ünlü araştırmacının yanıldığı gibi korkunç hatalar da yapmadık. Hatta değerli bir araştırmacının yaptığı gibi, yaşayan bir kişiyi ölmüş de gösterecek kadar büyük bir hata da yapmadık. Buna rağmen kızan kızana, tehdit eden edene, hatta mahkemeye verilme tehditleri bile aldık. Bu konuyu, eksiklikleriyle ve hatalarıyla tartışmaya açtık. Kötü mü yaptık?

Diğer taraftan herkes kitapta yazılanlara katılmak ve illa da beğenmek zorunda değildir. Unutmayalım ki araştırma kitapları yıllar geçse de hep tartışılır, çünkü bir Araştırma Kitabı'dır. Bu tip çalışmalar sonsuzdur. Kısacası, konuyu tartışmaya açtık ve dayatmada da bulunmuyoruz. Değerli bir dostun dediği gibi, daha iyisini yazmak isteyeninin yolu açık olsun. Bu konular bizim tekelimizde değildir. İsteyen istediği zaman araştırma yapar ve kamuoyu ile paylaşır.

Eleştirmek, araştırma kitaplarının doğasında vardır. Yıllar önce de yapılmış çalışmalar hâlâ bugün tartışılıyor ve eleştiriliyor. Bu gayet normaldir. Biz de yapılan ve yapılacak olan eleştirilere açıldık. Bunu deklare ettiğimiz halde, kimi çevreler, sosyal medya üzerinde sanki bizler “eleştiriye açık değiliz” gibi bir imaj yaratmaya çalıştılar.

Bizler, madem bir araştırma kitabı yayınladık, elbette ki her türlü görüşü dinleyecek ve kabul edecek yüreğe de sabıra da sahibiz. Ama eleştirmenin de, cevap vermenin de bir adabı ve usulü vardır. Yani her şey "adab-ı muaşeret" içinde olmalı. Kitabı görmemiş, okumamış ve birilerinin etkisinden kalarak, bizlere yanlış yaklaşım gösterenler oldu. Bu durumda, eleştirinin dozunu arttırıp hakaret eden ve emeğe saygısızca yaklaşan kimselere karşı, sosyal medya aracılığı ile yapılan bu seviyesiz tartışmaların içinde olmamız doğru olmazdı.

Çalışmamızla ilgilenen herkesten rica ettik; “lütfen kitabı okuyun ve ondan sonra gerçekten de yapıcı bir görüşünüz varsa bize iletin” dedik. Ama kitabı okumadığını söyleyip, eleştiri yapmayı, ilk defa bu kitabın piyasaya çıkmasıyla öğrenmiş olduk.

Kitap hakkında şu ana kadar yapılan eleştirilerin, kitabın içindekilerle asla alakası olmadığını da tespit ettik. Yöneltilen eleştiriler, kitapta yer almıyor. Bu da bariz bir şekilde gösteriyor ki kitap okunmadan eleştiriliyor. Mesele şundan ibarettir: amacımız bugüne kadar yazılmayan tarih ve kültürümüzü kaleme alan bu çalışmaya sahip çıkmak mıdır yoksa, içimizden birilerinin kaleme aldığı bu eseri, önyargılı davranarak okumadan yerden yere vurmaktır? Takdir kitabı okuyanlarıdır.

Bir başka merakımız da; 6 yıldır böyle bir çalışma yaptığımızı herkes biliyordu. Konu hakkında söylenen her kelimeyi dinlemek için, her türlü fedakârlıkta bulunduğumuz da bilinen bir gerçektir. Ama kitap yayımlandıktan sonra, bazı kabileler ile ilgili bilgileri hasıraltı ettiğimizi öne sürerek, bizi halk nezninde itibarsızlaştırmaya teşebbüs etmelerine bir anlam veremedik.

Biz bu kitapta Tavkirar halkını bölmeyi değil de, aksine bu diyarda yaşayan herkesin yakın akraba olduğunu vurguladığımız halde, bazı dostların “ayrımcılık” ve “kafatasçılık” yaptığımız eleştirisine maruz kaldık. Kitabı baştan sona okuyanlar görecek ki bu kitap, ne kimseyi bölüyor ne de sözüm ona “kafatasçılık” yapılmıştır. Çünkü kitabın 94. sayfasında basa basa vurguladığımız gibi, en son gelen aileler dahil hepsi Tavkirar Topluluğunun bir parçasıdır.

Biz bu kitabı yazarken amacımız, bildik ve alışılmışın dışında yeni bilgileri ortaya çıkarmak ve objektif davranarak kamuoyu ile paylaşmaktır. Zaten araştırma kitaplarının amacı da budur.

Herkesin hoşlanacağı şeylerle yetinseydik bu kitabı yazmamıza da gerek yoktu. En çok eleştiri aldığımız konular, kabileler kısmında halk arasında söylenen bilgileri tarafsızca yazılı hale getirmemizdir.

Gelecek eleştiriler doğrultusunda (eksiklikleri gidermek için) bir ek kitapçık hazırlanması konusunda da çok sabırsız bir ortam gördük. Biz, ilkbahar mevsimini bekledik ki, kitap daha çok kişi tarafından okunsun ve böylece daha çok görüş gelsin. Çünkü buna benzer çalışmalarda en az bir yıl beklendikten sonra ek kitapçık hazırlanıyor.

Şu ana kadar yapılan tartışmaları göz önünde bulundurduğumuzda, bu kitabın aslında şimdiden amacına ulaştığına inanıyoruz. Çünkü herkesten bir tarih bilinci oluştu. Öyle ki, saha çalışmalarında ilginç gördüğümüz anekdotlar, neredeyse birer ayetmiş gibi itibar gördü ve tartışıldı. Bu kitabın yazarları olarak bu durumdan da memnunuz.

Her türlü görüş ve düşüncenizi bekliyoruz

Sonuç olarak, bir araştırma kitabı için ne kadar çok sağlıklı eleştiri gelirse o tartışılan konular daha çok olgunlaşır.

Kitabı okuyan kişilerin, paylaşmak istedikleri bir görüşü varsa, bizimle paylaşmalarından memnun oluruz.

En çok tartışılan konulardan bazıları hakkında açıklama

”Malê Quron” Hakkında

”Malê Quron” ile ilgili yazılan anekdotları birçok kişiye sorduk. Bunlardan neredeyse tamamı, “Malê Quron”ların köy kurulduktan sonra geldiklerini teyit ediyorlar. Bir kısmı geliş yeri konusunda fikir beyan etmedi, ama çoğu Beğere köyünden geldiklerini anlattılar ve biz de çoğunluğun görüşünü baz alarak, kabileler altına, bu bilgi ile birlikte söylenen diğer alternatifleri de ekledik. Yani, kabileler hakkında soru sorduğumuz kişiler arasında aynı konuda en fazla ortak görüş beyan edilen ve olabilirliği en bariz anekdotlara kitapta yer verdik.

Bu sülalenin çoğu ileri geleni ise, "evet, [Ale Qurê] sonradan gelmiş, ama nereden geldiğini bilmiyoruz" dediler. Biz de saha çalışmalarında ulaştığımız bilgilere göre, Tohma Çayı vukuatından sonra gelip Doğanşehir'in Beğere köyünde bir süre kaldıklarını öğrendik. Saha çalışmalarında tespit ettiğimiz diğer iki alternatifi de ekledik.

”Malê Quron”, neden ”Malê Kuron” olarak yazılmış?

Bu kitabın yazarları olarak ikimizde Kürtçe yazma konusunda oldukça zayıfız. Yayınevine gönderdiğimiz orijinal dosyamızda ”Malê Kuron” olarak yazdık, ama dosya yayınevi tarafından incelenip, bizim nasıl telafuz ettiğimiz dinlendikten sonra, kesinlikle ”Malê Quron” olarak yazılması gerektiğini söylediler ve biz de uygun gördük, ama düzenleme esnasında değiştirilmesi unutulmuş. Değiştirilmesi gözden kaçmış bir harf hatasında art niyet aramak çok doğru değildir. Bu unutulmuş harf değişikliği, eleştiri yapanların tabiri ile kasten birilerini ”aşağılamak” amaçlı yazılmış değildir.

Sonradan Tavkîrâr’a gelmek veya Tavkîrârlı sayılmamak hakaret mi, ayıp mı?

Kitap yayınlandıktan itibaren, öyle bir tartışma yaratıldı ki, sanki sonradan Tavkîrâr’a gelip yerleşmek ve hatta ”Tavkîrârlı” sayılmamak nerdeyse hakaret sayıldı. Bu kitabı yazanlar olarak, bu konuda yapılan bütün hararetli tartışma ve ağır eleştirileri takip ettiğimizde, acaba araştırmamızda Tavkîrâr’lı olmanın bir ayrıcalığı var da biz mi kaçırdık? Yoksa bu bir hanedan adı mı? Bu vesile ile Karahasanlı, Kaşanlı, Sevdillili veya Beğere’li olmak veya oralardan gelmek ayıp mı? Utanılacak bir durum mu?

En çok üzerinde durulan nokta ”Beğere’den gelmiş olmak”. Doğanşehir’in Beğere köyünden (hemen dağın öte yüzü) gelmek sanırsız Türklükle ilişkilendirildiğinden dolayı bu tepki gösteriliyor. Yani Beğere’den gelmek Kürt değil de Türk olmuş olduğu sanılıyor.

Halbuki, Osmanlı Devleti, 1691’den itibaren bölgedeki bütün yerleşim birimlerinde, (kitapta da değindiğimiz gibi) çok geniş çapta zorunlu bir göçebe yerleştirme hareketine girişti. Zorbalıkla yapılan bu iskan planında, bir köye tek bir oymağı değil, bir oymağı 3-4 köye bölerek aynı oymağa mensup aileleri aynı yere yerleştirmemeye özel bir önem vermiştir. Yani mecburi iskân ve sürgün, değil aşiretleri ve köyleri, aileleri dahi parçalamıştır. Böylece aynı köye, Türk, Kürt ve bölgedeki diğer halklardan aileler zorla aynı yere yerleşmesi sağlandı. İşte bugün birçok köy, bu yüzden heterojen bir yapıya sahiptir.

Diğer taraftan, Beğere Köyünün çoğunluğunun – her ne kadar bir kısmı Türkçe konuşuyorsa da –günümüzde hâlâ Atmalı Aşireti’ne bağlı Kürt ailelerinin orada yaşadıkları biliniyor.

Bir diğer olay da, Keban’dan çıkıp Tohma Çayı kenarına yerleştikten sonra meydana gelen bir vukuattan dolayı Tavkîrârlı bazı ailelerin buraya sığınarak izini kaybettirdikleri tahmin ediliyor. Akrabalarının kendi köyünü kurduklarını duyduktan sonra göç edip yanlarına, yani bugünkü topraklara geldiler. Neyse ki sonradan da olsa bazıları birbirinin izini buldular. Buna sevinmek

gerekir. İzi kaybolmuş çok ailenin olduğunu düşünüyöruz. Keban'da tespit ettiğimiz bilgilere göre, Tohma Çayı kenarına gelen aile sayısının 50-60 civarında olduğu tahmin ediliyor.

Hatalarımız yok mu?

Basım aşamasında gözümüzden kaçan büyük hata, bir kabile ile ilgisi olmayan bir kelimenin, o kabile ile ilgili yapılan açıklamanın içinde yer almasıdır. Kitabı dağıttıktan kısa bir süre sonra kendimiz farkettilik ve ulaştığımız bütün kitaplardan hemen sildik.

Kayma olmasının nedeni, ya Tapkıran Köyünün Alevilikten Sünniliğe geçişinde Ramo Ağa'nın halkı sahura kaldırmak için Karahasanoşığı köyünden getirilen davulu izah ederken ya da Kantarma Köyü ile ilgili 3-4 sayfalık bir makalenin son anda çıkarılması esnasında kaynaklandığını düşünüyöruz.

Bu son saniye yapılan değişikliklerden dolayı, yayınevi baştan sona son kez düzenleme yaparken, bu kelime o kabilenin altındaki anekdotların arasına yerleştğini tahmin ediyöruz. Tamamen gözden kaçan bir hatadır. Bu hatadan dolayı, sayfa 104 için hazırladığımız ek açıklamada o kabileden özür diledik. Bizim tarafımızdan böyle bir cümle oraya eklenmedi ve tamamen bir basım hatasıdır. Bu yüzden birilerini üzümüşsek, o insanlardan özür dileriz.

Haziran 2014, İsveç

Hüseyin Mirza Karagöz

Ali Karagöz